

szervezőség és kiadóhivatal:

Köszvény, St. Baron

103 (Drassai-utca) 10

Telefon:

107, 328 és 1047

103

103

103

esetben közbent

KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

KÖLTSÉGTÉSI ÁRAK

Remanálás

Egész évre — 1150

Félévre — 600

Negyedévre — 320

Egy hónapra — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ek 40.—

Egy szám — ?

1927 január 26 Szerda

Ciuj-Kolozsvár X évfolyam * 19 szám

5687 Söbat 23

Weizmann bejelentí a Jewish Agency kibővítését

Létrejött a megegyezés az amerikai cionisták és nemcionisták között

Newyork, január 25. Közölte az Uj Kelet, hogy az amerikai cionista szervezet egy kampany beindítását határozta el, amelynek célja az, hogy az 1927. esztendőben újabb hét- és félmillió dollárt gyűjtsön egybe a palesztinai államépítés céljaira. Amint N. wgorából jelentik, az elhatározott kampányt már meg is kezdték és pedig magában Newyorkban hatalmas népgyűlés keretében, amelyen Rosalsky főbíró előadott és amelyen többek között dr. Chaim Weizmann, a világszervezet elnöke, valamint Luis Marshall, az amerikai Joint elnöke tartottak hosszabb beszédet. Amikor dr. Weizmann a szószoki emelvényre lépett, a tízezres főnyi tömeg lelkesedéssel köszöntötte és ez a lelkesedés még csak fokozódott akkor, amikor Weizmann beszédének bevezető részében bejelentette, hogy

sikerült a békét és a közös együttműködés platformját az amerikai cionisták és nemcionisták között végre teremteni.

Beszéde során felolvasta azt a levélváltást, amelyet Luis Marshall, a Joint elnökével váltott. Az egyik levelében Weizmann sajnálkozását fejezi ki azért, hogy a kölcsönös félreértések következtében szerencsétlen konfliktusok támadt az amerikai Joint és a cionista szervezet között olyannyira, hogy a harmóniának ez a hiánya, úgy a cionizmus munkájában, valamint a másik párt tekintetében is csak káros befolyás volt. Az amerikai nemcionistákat, akik erősen megkülönböztetődtek az európai anticionistáktól, csak az választja el a cionizmustól, hogy

nem ismerik el Palesztina prioritását, vagyis elsőbbségét a zsidó nemzeti érdekek terén.

Ezeknek az amerikai ugynevezett nemcionistáknak az a felfogásuk, hogy a világ bármely részén történő zsidó népi kolonizáció és nevezetesen a jelenleg a Krim félszigeten folyamatban lévő zsidó autonóm kolonizációs kísérlet éppen olyan fontos, mint a palesztinai telepítés. Dr. Weizmann beszéde során elismeréssel adózott az amerikai Joint érdemeinek, amelyet Palesztinában már eddig is teljesített munkájával vívott ki és felemeltette azt a beszélgetést, amely annak idején Parisban közte és a Joint akkori vezetője között lefolyt és amely beszélgetésnek végző eredménye egy megállapodásban csúszosodott ki, amelynek értelmében sem a Krim-kolonizáció nem szabad ártalmára legyen a palesztinai államépítő munkának, sem a cionista propaganda ne keresztezze a Krim-kolonizáció ügyét.

Dr. Weizmann ezután általános feszült érdeklődés közepette

felolvasta annak a megállapodásnak szövegét, amelyet a legutóbbi tárgyalások folyományaképpen ő és Luis Marshall írtak és amely megállapodás a jövőben való együttműködést és a Jewish Agency régen terbevelt kiterjesztését tartalmazza.

A Palesztina mandátum negyedik pontja ugyanis Jewish Agency címen egy zsidó politikai és gazdasági területet állított a mindenkori Palesztina-kormány mellé, asszal a feladattal, hogy a zsidó nemzeti otthon felépítésének munkálataiban tanácsadó szerepkörrel a kormány rendelkezésére álljon és hogy az államépítő munka menetét, a zsidó bevándorlás és leteleptetés mérvét és irányait befolyásolja. A

szemremóli békesszersződés a cionista világszervezet ismerte el Jewish Agencynak, vagyis a zsidó nemzet hivatalos képviselőjének, azonban a cionista világszervezetre bista azt, hogy a Jewish Agencyt a cionista szervezetén kívül álló zsidó körökkel és egyénségekkel kiegészítse. Dr. Weizmannnak kezdetűl fogva az a politikai felfogása volt, hogy ebbe a Jewish Agencybe Amerika nemcionista vezetőgyűléseit és körét is be kell vonni és pedig azért, hogy tagadhatatlanul nagy gazdasági anyukát ilyen módon a palesztinai államépítés szolgálatába állítsák. A tárgyalások hosszú éveken át folytak és több sikertelen kísérletelés után ez

a mostani megállapodás, amelyet Weizmann és Luis Marshall írtak alá, úgy látszik véglegesen meg fogja teremteni a a jövőben való együttműködést.

A megállapodás értelmében mindenkéltűl egy partokon felűl álló szakbizottságot fognak egybeahívni, amely bizottság már a legközelebbi időben Palesztinába fog utazni, hogy a helyszínen tanulmányozza az összes adottságokat és lehetőségeket, tanulmányának eredményéről jelentést tegyen, amelyben megállapítsák, hogy jelenleg milyen keretek között folyik a palesztinai államépítés munkája. A szakbizottságot felhatalmazták, hogy javaslatokat tegyen egy határozott államépítési szisztéma bevezetésére, amely

A kantoniak hatalmas győzelmet aratva, rövidesen egész Kinát hatalmukba kerithetik

Megkezdődött az idegen-mészárlás. Pekingben is panik uralkodik

(London, január 25 Az Uj Kelet tudósítójától.) A kínai események elékeztek kulminációs pontjukhoz. Az egymásra torlódo események zűrzavarában két motívum sz, melyből hozzávetőleg meg lehet rajzolni az események irányát és tendenciáját. Az egyik azt bizonyítja, hogy a kantoniak végső harcra készülődtek fel és Anglia semmiféle mesterkedése, beavatkozási kísérlete nem riasztja el őket a végső cselekvéstől. A másik motívum az, hogy Anglia nem látja többé a békés megegyezés megvalósítását lehetségesnek és nemzetközi beavatkozást sürget a hatalmaknál. Közben azonban a kantoni csapatok győzelmesen haladnak előre hitűzött céljaik felé. A legutóbb Kinából érkező táviratok egyhangulag arról számolnak be, hogy a Sanghait védő Sun-Cuan-Fang tábornok csapatai súlyos vereséget szenvedtek a kantoniaktól s a megvert hadsereg teljes zavarban vonul vissza. A kantoniak újabb nagy győzelme örösi hatást gyakorol az általuk még el nem foglalt kínai területeken is. Pekingben valódo panik uralkodik, mert most már meg vannak győződve, hogy a nacionalista csapatok győzelmes előnyomulásukban csakhamar az egész kínai

megfeleljen Palesztina reális követelményeinek. Tegye tanulmány tárgyává a bizottság azt is, hogy

a Palesztinával határos területek megnyire volnának alkalmasak zsidó telepítések céljaira

és készítsen tervezetet arra vonatkozólag, hogy a Palesztinában megvásárolható földterületeket milyen módon leghathatósabban megzerezni.

Dr. Weizmann beszéde után Luis Marshall az amerikai Joint vezetője állott fel szólásra és a maga részéről is kijelentette, hogy a béke és a zsidó testvéri együttműködés olajjával jött erre a gyűlésre. A multak ellentéteit földje a feledés homálya, a jövő az együttes munka.

A gyűlés lelkes hangulatára jellemző az, hogy magán a gyűlésen Dr. Weizmann, Luis Marshall és a többi felszólaló szavainak hatása alatt

kézpénzben felmillió dollárnál nagyobb összeget adtak össze a Keren Hájjeszód céljaira.

Ami az ismertett megállapodás lényegét illeti, egyelőre még nem vagyunk abban a helyzetben, hogy akár melléte, akár ellene álláspontot foglaljunk, mert tudni áunk ennek a megállapodásnak csak általános irányelveit érinti, egyelőre azonban nem ismerjük a megállapodás pontos szövegét és tartalmát. Mindenesetre annyit megállapíthatunk a mér eddig is ismert tartalomból, hogy magában Amerikában a cionisták és nemcionisták között békés megegyezés jött létre a palesztinai országépítés munkájára vonatkozóan és ez bizonyára csak hasznára lesz a glonista törekvéseknek.

birodalmat hatalmukba keritik. A Közép-Kínában eddig uralkodó Vu-P-j Fu hadserege teljesen felbomlott.

Újabb londoni jelentés szerint a kantoni csapatok győzelmével egyidejűleg nagy idegenellenes, főleg angolellenes tüntetések játszódtak le Hankauban és környékén. Az ázsiai petróleum-társaság épületét a tömeg felgyújtotta s a tűz rengeteg mennyiségű petróleumot pusztított el. Az összes raktarak teljesen leégtek. A Vucauból menekült spanyol, amerikai és francia misszionáriusok elbeszélése szerint a spanyol misszió által vezetett kínai árvaházban a tömeg valódo mészárlást végzett. A városban izgatott diákok azt a hirt terjesztették, hogy a misszionáriusok kiszúrik a gyermekek szeméit. A misszionáriusok erre azt kérték, hogy kinsi orvosok és tiszek vizsgálják meg az árvaházban levő gyermekeket. Ezek mindent rendben találak és meg akarták nyugtatni a tömeget. Minden áradozásuk azonban sikertelen maradt. A felizgatott tömeg csakhamar betört az árvaházba, ahol a misszionáriusok között valódo mészárlást végzett.

Anglia nemzetközi beavatkozást sürget a kínai eseményekbe

London, január 25. E megdöbbentő események határa alatt Anglia késébeesen igyekszik megmenteni végsően veszélyeztetett kínai posztját. Hír szerint az orosz kormány jegyzéket kapott Angliától, amelyben Anglia, annak közlésevel, hogy a jegyzéket valamennyi hatalomnak megküldötte, javasolja, hogy amennyiben a kantoni kormány továbbra is megmarad eddigi megatartása mellett, a hatalmak bizák

meg Angliát a katonai beavatkozás végrehajtására. Amíg a tárgyalások tartanak, addig Anglia megfelelő hadsereget koncentrálna Kinába, hogy aztán alkalomadán megkezdje a hadműveleteket.

Ezzel a jegyzékkel egyidejűleg Anglia a hatalmak válszának beérkezését be sem várva, elhatározta, hogy megszabásu katonai erőt küld a szélsőkeletre.

késnélkül

AL

váló por

ienia

ól a legjobb

orotváló szer

nem marja

vakodjunk az

utánzatoktól.

IDEAL

u a valódi.

odrász

mand 30.

lismann

n Voda 30

telefon 10-13.

kek

yéb gépek

mellett.

nos

nos) No 2.

et

zet

rményomda,

Fisk: Tumi-

tercy No. 8.

hája,

ob idő alatt

en.

24

órán at

s Fia Erdély

gbizhatóbb re-

a, Strada

telefon 491.

önyök!

bb kivitelben.

Sportharisnyát 42 leire szállítottam le. SIPOS, Regele Ferdinand 8.

Két nagy gőzös csapatokkal megrakodva már Kína felé tart. Ezenkívül angol és indiai csapatokból összesen tizennégyezer embert tartanak, igen nagyszámú páncélos kocsival és zenében arra, hogy szükség esetén azonnal Sanghaji felé induljon. Ennek a csapatnak elszállítása csak akkor fog megtörténni, ha a délkínai hatóságok, amire most már sok jel mutat, elvesztik a tömegek fölötti uralmukat.

Nincs béke, míg Kína nem nyerte el teljes függetlenségét

Hankau, január 25. A kantoni kormány hosszabb manifesztumot tett közzé, amelyben kijelenti, hogy addig nem lehet béke, amíg nem adják meg Kínának teljes függetlenségét. A külföldi állampolgárok jogait és azok érvényesülését nem fogják elhanyagolni, de védelmük nem függhet idegen szuronyoktól és ágyu-

A davenporti kikötőből egy kormányrendelet alapján azonban már ma hajóra száll ötezer gyalogos négy tank századdal. Indiában ugyan csak megkapta már hét zászlóját az indulási parancsot Kína felé. A zászlóaljkat egy hegyi tüzérezred, egy osztag középmeretű tüzérezred és több század utász és más segédcsoportok kísérik. Az angol indiai Pendzsál-ezred szintén megkapta a parancsot a behajózásra. Egy bombay-i távirat szerint ott makacsul tartja magát a hír, hogy egy egész indiai dandár mozgósítására adták ki legújabbán a parancsot és hogy a Maltában állomásozó két tengerész gyalogezered is behajózásra áll készen.

naszadoktól. A kormány szeretne minden függő kérdést alkalmasabb tárgyalások útján, mint fegyveres konfliktussal megoldani és kész arra, hogy egyes hatalmakkal külön-külön, a gazdasági egyenjogultság és a politikai területiális szuverenitásának kölcsönös tisztelete alapján, tárgyalásokat folytasson.

Bethlen István genfi merénylőjét 24 napi fogházra ítélte a bíróság

Ezenfelül 10 évre kitaszították Svájc területéről

(Genf, január 25. Az Új Kelet tudósítójától.) Bethlen István genfi merénylőjének, Jasth Ivánnak pörét ma kezdte meg újra tárgyalni a genfi bíróság. A tárgyaláson Mootek védő befejezte védbeszédét, amelyben azt igyekezett bizonyítani, hogy Jasth Ivánnak csak köztársasági hajlandóságai miatt kellett elhagynia hazáját. Genfben a magyar miniszterelnököt, aki felfogása szerint, a hazájában uralkodó viszonyok miatt negyedmértékben hibás, nyilvánosan meg akarta bélyegezni. Védő kérte az esküdteket, hogy az emigráns Jasth Ivánt, aki nem bűnös, mentse fel. Rövid szünet után Gratz államügyész tartotta meg válaszbizbeszédét, hanguloyozva, hogy az esküdteknél kötelességük a nemzetek szövetségének delegátusait megvédelmezni a

gyalazás minden módja, jogaik, privilégiumaik korlátozásának minden más formája ellen.

Ezután újra a védő szólalt fel, kérve védelemnek felmentését azzal, hogy ezzel a magyarországi szabadságmozgalomnak nagy szolgálatot tette, elítélésével pedig Bethlen politikai bűneit segítené elő. Az esküdtesek szavazására vonult vissza és két szóval egy ellen megállapította Jasth Iván bűnösségét. Ezután Hoese és Morin szövetségi bírák tanácskoztak.

Geof, január 25. Jasth Ivánt, Bethlen magyar miniszterelnök támadóját 24 napi fogházra és 500 svájci frank pénzbüntetésre ítélték és ezenkívül 10 évre kitiltották Svájcából.

Háromszázestendős az amsterdami héber könyv

(Amsterdam, január 25. Az Új Kelet tudósítójától.) Amstellodamo... Az egész glóbuson talán egy város sincs, melynek oly érdekes és tarka története lenne, mint ennek a városnak. Róma, Spanyolország, Franciaország, Anglia flottája sok évszázadon keresztül sarcolta, kizozta és minden felszabadulás után a bilincseiből kiszabadult rab mohóságával vetette magát kezdődő civilizációba. És amikor Izabella spanyol királynő hirhadt törvénye kikényszerítette hazájából a zsidóság javát, sokan Amsterdamba kerültek. Ez ma már zsidó és nem zsidó előtt fajt accompli, hogy Amsterdam városának fejlődésében oroszlanréz jutott ki a zsidóságának. Kereskedelem mellett irodalmilag, tipografiaiilag Amsterdam zsidósága valaha első helyen állt és volt idő, amikor Londontól Jeruzsálemtől, Amsterdamtól Konstantinápolyig mindenütt amsterdami héber imakönyvekből imádkoztak és amsterdami bibliát lapogattak.

Az Amstell folyó minden évtizedben egy jókora részt veszít hosszúságából és szélességéből. Láttam az Archívumban Amsterdam városának legrégebbi és századokon keresztül kialakult mai formáját. Az Amstell eredetileg az Y be, a félkilométer szélességű kikötőbe torkoltott. A torkolaton épült a világ legbizarrabb állomása. Az Amstell lassan-lassan befelé szorult. Rajta, illetve a helyén épült a Damrak a híres börtörel, a királyi palota és a postahivatal. Az Amstell jelenleg pont a város szívében, a zsidó negyed tekervényes utcái és keskeny házai között végződik. — Már nem folyó, hanem egy óriási csatorna lett, mely Gondáig nyulik ötven kilométernyire, s ott az Yssel folyó egyik ága Rotterdamig nyújtja. A csatorna 75-80 kilométer hosszú és ha az ember ezen az uton Amsterdamba utazik motorcsónakon, felségcs látványban lehet része.

Amsterdamban pont a zsidónegyedben köt ki a motorcsónak; itt zajlik le a legnagyobb forgalom, itt koncentrálódik a világ minden szeméje, mely órák múlva arannyá válik. A partokon keskeny házak ezrei, s bennük bihetetlen nagy raktárak nyugatindiai banántól repülőgép alkatrészekig, málkolci matyó kézimunkáktól Mah Yongg játékokig

mindent rejtegetnek. És az elegáns rendőr alakja, mint aranydarab a vas között, örökdiik azon, hogy a zsvaj mindig szabályos legyen.

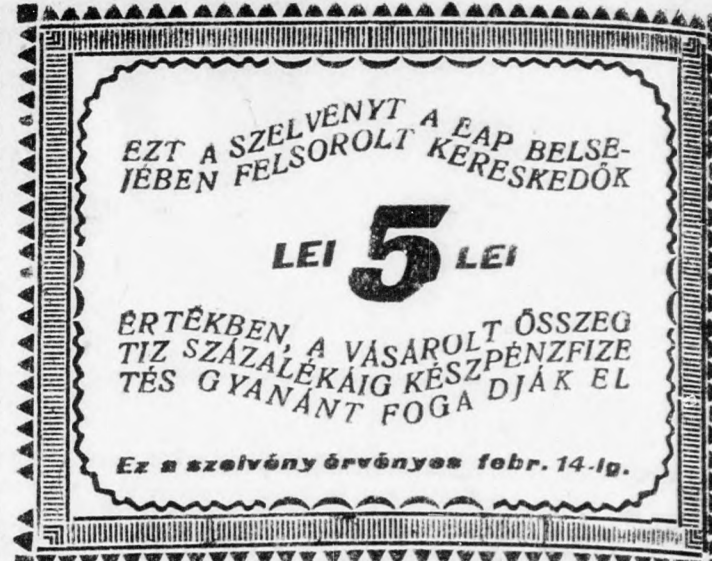
Jobbra a Jonas-Daniel-Meyer plein, zsidó templomokkal, zsidó intézményekkel. Ebben a kis negyedben, e néhány keskeny utcában van összesen 45-50,000 zsidó, míg a többi huszezer a város többi negyedében él elszórva. A portugál-zsidóság könyvtára a J. D. Meyer pleinon levő Ecz-Chaim szemináriumban van és itt állították ki a pont 300 évvel ezelőtt készült zsidó tipografiai termékeket. A híres amsterdami portugál rabbi Menasseh ben Israel alapította a legelső amsterdami zsidó nyomdát és 30 éven keresztül a világ legnagyobb zsidó, illetőleg héber nyomdája volt.

Menasseh Israel nem mint tudóst kell méltatunk, bár ezen a téren híres volt. S azt is csak feltételesem említkék, hogy Cromwellnél eredményesen interveniált a zsidóknak Angliába való visszatérése ügyében, mert 1290 ben elűzték őket onnan. Most a nevezetű kiállítás alkalmából mint nyomdászról lesz szó. 1627-től 1657-ig működött ez a héber nyomda s ezidő alatt nem csupan ő, hanem Jozef és Samuel nevű fia is irányították ezt a nyomdát.

Konkurrens-ekkel is meg kellett küzdenie, melyek közül a legkomolyabb a velencei Emanuél Benveniste volt, aki a Babyloni Talmudot nyomatta. A Menasseh ben Israel nyomda legtermékenyebb esztendői az 1631, 1635, 1642 és 1646 évi esztendők voltak. Leghíresebb és legjobb példányszámú könyvek a Toldoth Jakov és Niemáth Chaim voltak, azonban a bibliáiál összefüggő könyvek száma is elég jelentékeny.

Menasseh ben Israel a maga korában igen liberális gondolkodású pap volt, sok relációja volt keresztény teológusokkal. A hollandi nyelvet kitünően beszélte, ami rábágyasztotta magát a portugál spanyol zsidók között, hiszen tudott dolog, hogy Hollandiába jövetelük után még 300 évig spanyol volt az anya nyelvük.

Menasseh ben Israel nyomdája üzleti vállalat volt, azonban nem fedezte eléggé haztartásának költsé-

geit. Két fia volt, a mar említett Jozef és Samuel és egy Gracia nevű lánya. Sulyos csapás érte, amikor fia Jozef 1648 ban egy lublini utja alkalmából meghalt. Jozef négy nyelven beszélt és a bibliái és talmudtudományokat, a magyarázókat sem kivéve, alaposan bírta. Ekor vette át az üzlet vezetését Samuel, aki atyai nagyanyja részéről Samuel ben Israel Soeyro-nak és anyai részéről Samuel Abarbanelnek is nevezte magát. Néhány hónapra fivére halála után ő is megbalt.

A nyomda a rendes bibliái és talmudi könyveken kívül Menasse ben Israel saját műveit is készítette. A régi és használt ólombetűket és képeket egyáltalán nem használta, hanem Sofer Michael Juda Leon tervei szerint új betűket és kliséket öntetett, amelyekről az a legenda volt elterjedve, hogy aranyból lettek öntve. 1636 ban már igen jó hírnevnek örvendtek e nyomda termékei, keresztény körök is felfigyeltek az akkor oly szokatlan és előrehaladott nyomda hírére: különböző eredeti héber művek latinra lettek fordítva Menasse ben Israel akciói folytán és Rembrandt, aki anyagot keresett hatalmas — karcolatokból, rajzokból és festményekből álló — Bibliája számára, tudomást szerzett a héber nyomda grandiózuzásáról és ismerettségét kötött az akkor fiatal nyomdatulajdonossal, akit aztán le is festett.

A portugál zsidó szemináriummal párhuzamosan az amsterdami egyetem is impozánsan ünnepli a 300 éves amsterdami héber tipografiát. Egyik teremben a Menasse ben Israel nyomdájából kikerült könyvek, továbbá kéziratok vannak kiállítva és a Menasse utáni évtizedek sok nyomtatváya látható még itt. Többek közt láttunk 1585-1630 között Leidenben és Fraankerben készült sajtótermékeket, zsidó szerzők Hollandiában 1627 előtt kiadott spanyolnyelvű műveit, mindenféle héber sajtóterméket, melyek 1627 óta napjainkig megjelentek. Sívem megmozdító látvány a kronologikus létra, mely 300 év héber sajtó fejlődését tárja elénk.

Ezen az érdekes kiállításon körülbelül ezer különböző könyv, kézirat, skicc van és karcolatok Rembrandtól, amit kizárólag a nagy héber nyomda-alapító számára készített. Többek között edemesnek tartjuk megemlíteni Menasse fiának Samuelnek az oxfordi egyetemen kiállított honoris causa diplomát, mely eléggé igazolja e család hozzájárulását a tudomány terén. Egy 1719-ben kiadott könyv először írja meg a zsidók Hollandiába jövetelét. Egy hébernyelvű gyászdiát láttam benne, melyet az inkvizíció áldozatai után mondtak. Ebből állítólag mindössze három példány ismeretes. Sok selyemre, satíra és pergamentre nyomott könyv finom ízlésről tesz tanúságot. Egy megázott könyv az évszázadok folyamán is gyűrött maradt a tenger és víztől. E könyvről legendászerű história es ként szól: „A bécsi rabbi Isrák hajótörést szenvedett, minden elsüllyedt s ő a felszínen maradt, magához soritva e könyvet... Egy lemmeri zsidó mentette ki.” Egy barmicoh droset is állítottak itt ki, melyet a későbbi miniszter, Henry Godefroi mondott el.

A két kiállításon egy jókora darab történelem vonul fel szemünk előtt, mely oly fontos Amsterdamb városára és az egész világ zsidósága számára. De az egyetemes kulturtörténelem sem vall szégyent vele.

Pollák Rudolf

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvízkivonat

Ismét

e

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Róvári egyetemen ntek a verkedések kultúson izuhált tudvalevőleg sikert zsidó hallgatók szon, ahol még mi merészkedő zsidó c

Ma déliótt 11 épületében a jogi Catinéanu professz váraozott Schiff temi hallgató Kis vette körül Schiff létra szólította felványát, amelyből sikerült pontosan mert az egyik me

A

a január

Bucuresti-Bu „Indrepara” ma Jorga profes mintha az a korm szükséges intézke tanulmányozásava cölöz.) Az „Indre jelent hirt, amely zavart akar kelte a többség emléke

„Besz

Hivatalos köri

liba,ast. Beir

(Bucuresti-Bu let tudósítójától.) J a román-frax cis sz lésávi egyidejűleg tette azt a jegyzék kötése alkalmából Hivatalos jelenés szovjet október 21 jegyzékének publi gadták, mert Besz az egész román né di bihetetlen elhatár mány njtól bijele dese nem képerhe sem, viszont az sz sédsáival nyugalon egyezmény szöveg

Itt említjk m ünneplésen beik Az ünnepségen Se

Románia

(Bucuresti-Bu

let tudósítójától.) t tésa szerint Román tek 38 011 millió 34 800 millió lej v aktyummal zául merleg.

Az 1925. évi n hoztali tobblettel

A kereskedelmi vü ása számos okr elótt a jó termés ben hozzájárult a tésához. A főbb z volt a termés: 30 líó 909 567 mássa 11 603 649 mássa tengeri. A múltévi

Ismét zsidóverés volt a kolozsvári egyetem jogi fakultásán

(Cluj-Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid szünet után a kolozsvári egyetemen ma délután ismét megkezdődtek a verkedések. Ezúttal nem az orvosi fakultáson inzultáltak a zsidó diákokat, ahol tudvalevőleg sikerült a minimumra redukálni a zsidó hallgatók számát, hanem a jogi fakultáson, ahol még mindig akad egy két vizsgázni merészkedő zsidó diák.

Ma délután 11 órakor a központi egyetem épületében a jogi fakultás dekanátusa előtt Csáncsán professzor vizsgáinak megkezdésére várakozott Schiff Zoltán marosvásárhelyi egyetemi hallgató. Kis idő múltán egy diákcsoport vette körül Schiff Zoltánt és az egyik igazgatóra szólította fel Schiff elővette diákigazolványát, amelyből azonban úgy látszik nem sikerült pontosan megállapítani nemzetiségét, mert az egyik megkérdezte tőle:

— Esti jidan, ná?
Schiff, aki körül egyre fenyegetőbben szorult a diák csoport gyűrűje, próbálta tréfásan eltűni a dolgot.

— Nem, Francia vagyok — mondotta mosolyogva.

— Ugyan, ezt ismerem, ez egy marosvásárhelyi „jidan” — szólalt meg egy diák a csoportból, mire az egyedül lévő Schiff Zoltánt megragadták, megverték s aztán nem éppen a legudvariasabb formák között kidobták az egyetem épületéből.

Pár perccel ezután a lépcsőházban tartózkodó Hartenstein harmadéves joghallgató támadta meg egy diákcsoportot. Felhangzott a szomorúan köskeleyű kérdés: zsidó vagy? A következő pillanatban Hartensteinre is botok és durva öklök ültel zúdultak és Hartenstein is Schiff sorsára jutott.

A kormány ujjal leszögezi, hogy a január 4-iki esemény végleg be van fejezve

Bucuresti-Bukarest, január 25. (Rador.) A kormány bukaresti hivatalos lapja az „Indreptarea” mai számában a következő hivatalos kommuniké közi:

Jorga professzor lapja a „Neamul Românesc” egy hírt közölt, amely úgy volt feltüntetve, mintha az a kormány vezető köreiből származna. A kormány az ország konszolidációjához szükséges intézkedésekkel van erősen elfoglalva és nem vesztegeti idejét olyan kérdések tanulmányozásával, amelyek már egyszer elintéztést nyertek. (A lap a január 4-iki eseményekre céloz.) Az „Indreptarea” egyébként a „Viitorul”-nak tulajdonítja az „Indreptarea”-ban megjelent hírt, amely Jorga távollétében azért látott napvilágot lapjában, mert a liberális lap zavart akar kelteni olyan kérdések felszínre tartásával, amelyekről Averescu tábornok már a többség emlékeztetésére kijelentette, hogy végleg be vannak fejezve.

„Bessarabia kérdése még csak vita tárgyát sem képezheti”

Hivatalos körök nyugaton fogadják a szovjetkormány jegyzékének publikálását. Beiktatták Rascanu tábornokot Bessarabia kormányzó székébe

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelenleg az Uj Kelet, hogy a román-francia szerződés szövegének publikálásával egyidejűleg a szovjet kormány közölte azt a jegyzékét, amelyet a szerződés megkötése alkalmából intézett Franciaországhoz. Hivatalos jelenés szerint illetékes körök a szovjet október 2-án Franciaországhoz intézett jegyzékének publikálását igen nyugodtan fogadják, mert Bessarabia kérdésében a kormány az egész román nép pártkülönbség nélküli rendíhetetlen elhatározására támaszkodik. A kormány újból kijelenti, hogy Bessarabia kérdése nem képezheti még csak vita tárgyát sem, viszont az az óhaja, hogy összes szomszédával nyugalomban éljen, a francia román egyezmény szövegében is benne foglaltatik.

Itt említjük meg, hogy tegnap Kirenevben ünnepélyesen beiktatták Rascanu tábornokot. Az ünnepségen Sergiu N. a bessarabiai miniszter

ter tartott előbb beszédet, aki rámutatott arra, hogy a legszorosabb együttműködést fogja kifejteni az új kormánybiztossal. Az új kormánybiztos aztán a bessarabiai polgári és katonai hatóságok fejei üdvözölték. Rascanu manifestumot intézett a lakosokhoz, amelyben ismertette programját.

Páris, január 25. A francia sajtó élénken foglalkozik a szovjet kormányának a francia-román szerződés elleni tiltakozó jegyzékével. Megállapítják, hogy Oroszországnak nincs igazsága, mert Bessarabia csatlakozása Romániához jogilag is befejezett tény. A szovjet célja, hogy Románia és Franciaország között ellentéteket támasztanak, meghiusult.

Gent, január 25. Szovjetországnak Svájc-hoz jegyzékét intézett, amelyben kijelenti, hogy nem fogadja el a május 4-ére összehívott nemzetközi konferenciára való meghívását, mert a szovjetkormány Svájcban nincs biztonságban.

Románia aktív külkereskedelmi mérlegének tanulságai

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vámvezérgazgatóság jelentése szerint Románia 1926. évi kivitelének értéke 38 011 millió, a behozatala ezzel szemben 34 800 millió lej volt, úgy, hogy 3 311 millió aktívummal zárult az évi külkereskedelmi mérleg.

Az 1925. évi mérleg 1972 millió lej behozattal többlettel zárult.

A gabonaexport akadályai

A kereskedelmi mérlegnek ez a feltűnő javulása számos okra vezethető vissza. Mindenekelőtt a jó termés volt az, amely nagymértékben hozzájárult a kereskedelmi mérleg feljavításához. A főbb gabonafajtákban következő volt a termés: 30 444 810 mázsa búza, 2 millió 909 567 mázsa rozs, 16 632 936 mázsa árpa, 11 603 649 mázsa zab és 51 657 153 mázsa tengeri. A múltévi természettel szemben kereken

2,000 000 mázskával több búza, egymillió mázskával több rozs, hat és félmillió mázskával több árpa, négytízmillió mázskával több zab és tízmillió mázskával több tengeri termést. A kivitelben 2 717 450 mázsa búza, 265 650 mázsa rozs, 6 897 880 mázsa tengeri, 5 810 030 mázsa árpa, 610 670 mázsa zab és 1 059 280 métermáza liszt szerepelt.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy az idei gabonaexportnak számos akadálya volt. Mindenekelőtt a nyomorító pénzügyi helyzet, amely lehetetlenné tette, hogy az exportőrök nagyobb kvantumokat viheszenek ki, másfelől

a gabonakivitel jórészt a két nemzetközi gabonaexportőr: a Dreyfus-cég és a Contineport kezében összpontosult, akik hatalmas beföldi tőkésekkel bonyolították le az exportnak tulajdonos nagy részét. A többi beföldi gabonakereskedő csak elenyésző

kis mértékben vehetett részt az üzletben és vagy csak nagyon kis mértékben exportált, vagy pedig mint a nagy cégek bizományosa dolgozott.

A hajózás bizonytalansága

Nagyon hátráltatta a gabonakiviteit a magas hajófaár, amelyet a román exportőrnek egyrészt az angol széntrájk következtében beállott világhátság miatt, másrészt a Sultancsatorna megbízhatatlansága folytán kellett fizetnie. A külföldi hajók egészen speciális feltételeket voltak kénytelenek szabni a sulinaiforgalomban, mivel sohasem tudhatták előre, mikor tölti meg a Duna a csatornát hordalékkal annyira, hogy

a gőzösknek néha heteket kell várnia, míg a csatorna hajózhatóvá válik,

vagy pedig költséges átrahodással kell könnyíteniük a hajón.

Végül a lejnek nem várt nagyarányú emelkedése, amelyet nem követett a belföldi árnak megfelelő csökkenése, a világi piaci paritás fölé hajította a kiviteli illeszkéssel, amugy is érzékenyen sújtott gabonárukat.

Rekordév a petróleumkivitelben

A kereskedelmi mérleg második fővételé a petróleum. A múltévi kivitel 4 985 720 q pakurát, 5 270 810 q raffinált petróleumot és 4 256 120 q benzint tett ki. Az idei év ugy a kivitelben, mint a termelésben rekordot jelent az elmúlt évekkel szemben. Sajnos, a világi piaci árnak igen nagymértékű esése a termelés nagyságával arányban nem álló, csökkent bevételeket mutat és egyúttal nagymértékben megnövesztette a kivitelet. A még rendelkezésre álló kiviteli kvantum a következő: 72 millió métermáza benzint, 88 millió q világítóolaj, 2 millió q gázolaj, 36 millió q pakura és 08 millió q savanyolaj. A petróleumkivitelnek még igen nagy akadály a szállítási viszonyokban rejlik. Az állami petróleumvezetékek, amelyek a lehető legrosszabb állapotban vannak, csak kevéssé tudták a szállítást megkönnyíteni, az államvezeték pedig állandóan mozdonyhiányban szenvednek.

Az utóbbi hónapok bizonyos javulást mutatnak az árak tekintetében.

A román petróleumtermelés azonban csak akkor fogja elérni a teljes versenyképességet, ha egyrészt a petróleumvezetékek kommercializálása folytán a szállítási nehézségek megszűnnek, továbbá, ha a nyugaton már mindentű elterjedt crack-eljárást bevezetik és ha nagymértékben rá fognak térni a gázak hasznosítására.

A falpari válság

A román export harmadik főkomponense a fakivitel. Deszkából 9 276 610 mázsát exportáltunk. Talán minden iparág között a leg súlyosabb helyzetben a faexport van. A termelési engedélyek rendszere megnehezíti a racionális vágatást, a szállítási eszközök hiánya a vágott fa értékesítését, a 24-36 százalékos magánkamatláb pedig megadja a kegyelemfócsát.

Ha a román kereskedelmi mérleg még ilyen körülmények között is aktívra tudott lenni, úgy ez csak annak bizonyítéka, hogy megfelelő hitelpolitikával és exportpolitikával a nemzeti termelést olyan arányokra lehetne emelni, amely a kereskedelmi mérlegnek rendkívüli aktivitását eredményezné. Úgy látszik, hogy

a kormány a lehetőséghez képest igyekszik megfelelő kiviteli politikát folytatni,

elsősorban a kiviteli vámok leszállításával. Mindaddig azonban, amíg a pénzügyi nehézségeken nem segít, amíg nem sikerül a nemzeti bankot arra bírni, hogy olyan pénzügyi politikát folytasson, amely az ország kereskedelmének és iparának megfelel, főleg azonban, amíg nem sikerül az államnak és azután a magáncsopoknak nagyobb zabsu külföldi kölcsönt kaphatni, csak a nagy fellendülés reményei lehetnek meg, amelyek azonban messze maradnak a megvalósulástól.

Dr. Kovács Jenő

Szigoruan **szalami és füstöltárak** a legjobb minőségben és olcsó árak mellett. Rendelések gyorsan és olcsón eszközölnetnek. Gyártja: **Munk Gábor — Temesvár** II. Galamb-u. 12.

AP BELSE-RESKEDŐK
EI
T ÖSSZEG
PÉNZFIZE
DJÁK EL
febr. 14-ig.

Josef és Samuel
csapás ér e, ami
lini utja alkalmá-
beszélte és a bibliai
részletek sem kivéve,
az üzlet vezetését
széről Samuel be-
ól Samuel Abarba-
y hónapra fivére

és talmudi köny-
el saját műveit is
lombtetket és ké-
hanem Sofer Mi-
uj betűket és klisé-
geada volt elter-
ve. 1636 ban már
nyomda termékei,
az akkor oly szo-
birére: különböző
ok fordítva Meas-
randt, aki sztyagot
kból, rajzokkal és
számára, tudomást
szításáról és isme-
yomda tulajdonossal,

amal párhuzamosan
ozársan ünnepli a
ografiát. Egyik te-
romdájából kikerült
ak kiállítva és a
omatváya látható
585-1630 között
t rajtótermékeket,
előtt kiadott spa-
néber sajtóterméket,
egjelentek. Szivat-
kus létra, mely 300
lénk.

on körülbelül ezer
van és karcolatok
nagy héber nyomda-
k között érdemes-
é fiának Samuelnek
honoris causa dip-
alád hozzájárulását
en kiadott könyv
landiába jövetelét.
m benne, melyet az
ak. Ebből állítólag
etes. Sok selyemre,
t könyv finom izlés-
t könyv az évezé-
dt a tenger sós vi-
história esként szól:
szinvedett, minden
s, maáhos soritva
dó mentette ki.
ak it: ki, melyet a
roi mozdott el.
A darab történelem
oly fontos Amster-
zsidósága számára.
am sem vall szó-
Pollák Rudolf

orodont fog-
izkivonat

Garibaldi elítélésével még nem zárultak le a bünper aktái

Kitoloncolják Franciaországból az olasz politikai ágenseket. Garibaldi Amerikába ment és visszaadta francia becsületrendjét

(Páris, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az esti lapok értesülései szerint Garibaldi, akit kéthavi fogházra ítélték és büntetését kiöltöttnek vették, az a sándéka, hogy mivel hétfőn el kell hagynia Franciaországot, rendőri kísérettel La Havréba utazik, onnan pedig Amerikába megy, ahol bányájával fog együtt dolgozni. Macia ezredes kijelentette, hogy nem Genfben fog lakni, ahogy a lapok híresztelték, hanem vagy Chillybe vagy Cubába vándorol ki.

Az ítélettel, mely Garibaldi megbélyegzésével végződött, a Garibaldi-ügy hullámai nem csitulnak el. A szegénytelen eseményekhez tartozik újabb az az eset is, amelyben egy volt olaszországi antifascista lap emigráns szerkesztőjét, Macia újságírókat akarták az agent-provokatórök ravasz fogással olasz területre csábítani, hogy ott aztán az olasz hatóságok kesere juttassák.

Macia bejelentette a francia hatóságoknak, hogy egy Canovi nevű kártyása arra akarta őt

rábírni, hogy vegyen részt egy Mussolini ellen tervezett merényletben.

Macia szintén bejelentette a komplottba, de amikor tudomására jutott, hogy az egész merénylet csak közhatalom kórhalmán, amelynek ürügye alatt öt olasz területre akarták csalni, feljelentette a párisi rendőrségen Canovit. A francia hatóságok az emigráns újságíró feljelentésére kiutalták őt parancsot adták ki Canovi ellen és a fascista politikai agenset a határon át Olaszországba toloncolták.

A Canovi-ügyben részes még Torre fascista lapszerkesztő is, aki szoros összeköttetésben áll Ricciotti Garibaldival. Valószínűleg Torret is ki fogják utasítani Franciaország területéről.

A négy Garibaldi testvér, köztük Garibaldi Ricciotti is levelet intézett Doumergue elnökhöz, amelyben bejelentik, hogy tekintettel az őket ért szomorú megpróbáltatásra, visszahadják a becsületrendjelet együtt összes kitüntetésekkel, amelyet a háború alatt Franciaországtól kaptak.

A kormányt támogató pártok győztek a jugoszláviai választásokon

Belgrád, január 25. Jugoszláviában tegnap voltak a tartományi választások, amelyeken a kormánypártok 28 kerületben megtartották többségüket 33 kerület közül.

Uzunovic miniszterelnök a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy az eredmények a koalíció erejét bizonyítják. A koalíció kibővítésére irányuló bármely törekvést szívesen fogad, de ez már nem okvetlenül szükséges. A választások a parlament feloszlásának szükségességét is bizonyítják, mert a pártok erőviszonyai nem változtak.

Achad Haam emlékünnepély Kolozsváron

Dr. Hamburg József felolvasása Achad Haamról az E. Zs. N. Sz. és az „Era” által rendezett emlékünnepen

(Cluj-Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombat este az E. Zs. N. Sz. az Era zsidó ifjúsági egyesülettel karöltve nagy szabású Achad Haam emlékünnepélyt rendezett, mely alkalommal az iparkamara termét zsúfolásig töltötte meg a nagyszámú és disztíngált közönség. Az ünnepély mindvégig emelkedett hangulatban folyt le és egyike maradt a legemlékezetesebb kultúrtevélységeknek, melyeket a Zs. N. Sz. kolozsvári csoportja rendezett.

Az ünnepélyt Leichmann Andor, az Era elnöke nyitotta meg költői lendületű szavakkal:

— Gyászolnak a Cionba vezető utak — mondotta — mert Achad Haam, az utak nagy ismerője nem halad többé a Ciont keresők élén, meghalt, mielőtt végkép beteljesedett volna az álma, hogy ismét Cionból induljon ki a tan. Achad Haam a zsidó nép pulzusára tette a kezét és rájött arra, hogy a szív egészséges működését kell mindenekelőtt biztosítani. Ehhez pedig az szükséges, hogy az achad haami ideál megvalósuljék: a népszellem újjászületését egy centrum kiépítésével kell biztosítani, ahova erőink minden sugara irányuljon. Ennek az újjáépítendő szellemnek szenteljük mai ünnepünket.

Az előző megnyitó után Erster Helén olvasta fel mély studiumra valló tanulmányát Acham Haamról. Az értékes életrajz úgy stílusban, mint belső tartalomban komoly elmélyedéssel és friss koncepcióval rajzolta ki azt az utat, melyet Achad Haam az oroszországi faluról a szellemi érvényesülés magas ormáig megtett.

A nagy tetszéssel fogadott felolvasás után, melyet a közönség meleg tapsokkal honvárt, Hamburg József dr. tartotta meg előadását Acham Haamról. Sajnos, a gyönyörű tanulmányt nincs módunkban teljes terjedelmében közölni s így csak annak vezérlő motívumait ismertettük:

— Két dolog az, — mondotta előadó — ami Achad Haam szellemi hagyatékát számunkra elevenné és aktuálissá teszi. Az egyik maga a gondolatépület, melyet alkotott, az ő sajátos cionista koncepciója és a másik szellemi egyé-

nisége, gondolkodásának páratlanul tisztá és igaz formája.

— A cionista köztudatban általában úgy szerepel Achad Haam, mint aki Herzl cionizmusát újabb, szűkebb keretű részletekkel egészítette ki. Amilyen általános ez az értelmezés, olyan téves. Mert Achad Haam nem a kulturcionizmus, hanem az egyetemes cionizmus gondolatrendszerét építette ki. Nemcsak szellemi központnak akarja Palesztinát, hanem gazdaságilag megalapozott és politikailag biztosított Palesztinát akar.

— Nem az választja tehát el Achad Haamot a Herzl-korabeli cionizmustól, hogy a cionizmust csak a kulturális és szellemi funkciókra akarta volna korlátozni és nem számolt volna az országfelfüggetlés gazdasági és politikai adottságaival, hanem az, hogy ő ezeket az adottságokat másképpen látta, kevesebb romantikával és több logikával.

— A Herzl-korabeli cionizmus argumentációjában ezért a zsidó nyomor és az asszimiláció szerepelnek majdnem kizárólagosan. Achad Haam az innessé paritól jön. Nem idegen keretből talál vissza a zsidósághoz, hanem a nép szívéből jön és egész életén át a szív ritmusát figyeli. Ő nem az európai szemével nézi a zsidóságot, hanem az ő-zsidó mély tekintetével.

— A nyugati cionisták és Achad Haam valóban két különböző partron állnak. És közöttük mély szakadék van. Az a szakadék, melyet az asszimiláció szakított a régi és az új zsidóság közt. És nemcsak az asszimiláció negatív hatása, hanem ennek értéke is: az új kultúra, a természetstudomány és az új emberi eszmék. Amazok ennek az új kultúrának fényében állnak és nem is keresik a másik partot. Achad Haam nagy jelentősége az, hogy bár nem áll a másik partron: hídát épít a szakadék fölött, mely a régi zsidóságot az újtól elválasztja. Ő, aki „egy a nép közül,” mely gyökerekkel forrt össze a történelmi zsidóság talajával, annak ellenére, hogy Spencer és Darwin tanítványa, aki a modern fejlődés alapján áll. És ezáltal volt képes és hivatott a

cionista szabadságmozgalomnak azt a gondolatit alapszabályt megteremtteni, mely az új tudomány fényében áll, de egyúttal a zsidóság sajátos szellemi talajában gyökerezik, mely nem egyoldalú, hanem univerzális és melyben a galut tagadása és a nép belső értékeinek megvédése harmónikus egységet jelent.

— Mert Achad Haam szerint a saját talaj elhagyása abszolút értékesítként jelent, minden alkotó munkánál, hiszen egy bizonyos belső diszharmoniót és belső energiákat emésztő belső harcot okoz. És ezzel kapcsolatban mondja ki ítéletét Achad Haam az emancipáció és asszimiláció eredményeiről, ítéletet, mely a maga szűkebb egységében varázsigéket hatott, egy döntő kijelentésként volt: „külső szabadság mellett belső szolgasság.”

— Amint a gazdasági életben csak a természeti eszközök birtoka biztosítja a teljes munkaeredményt, — hirdeti Achad Haam, — úgy a népek kulturális életében is elvész a nép számára minden lehetőség, aki nyelvet más neptől kapja. Ezért nemzeti nyelv nélkül nincs nemzeti kultúra. Achad Haam a magas nyugati műveltségű gondolkodó természetesen ezzel korántsem akarja az idegen kultúrák előli elzárkózást. És ezért a veszélyeztetett zsidó népegyetemes csak Cion útján menthető meg. Hogy Palesztina ennek az egész nép belső életét megújító taladának eleget teheszen, nem annyira mennyiségi, mint minőségi teljesítményekre van szükség. Állandóan szem előtt kell tartanunk, hogy Palesztina az egész zsidóságot kell, hogy új élettel, szellemi vérkeringéssel áthassa, hogy az egész zsidóság fennmaradását biztosítsa és fenntartója, megújítója legyen a nép szellemi egyetemesének.

— Igen, ezek fontosak — fejezte be előadását Hamburg József dr. — de Achad Haam idealizmusa azért is aktuális, mert megszűnt a teóriák korzaka. Mert ez a nagy idealista világban a legnagyobb realista volt. Hiszen mi is más az igazi idealizmus, mint egy magasabbrendű, tehát igazabb realizmus. Az idealizmust gyakran tévesztik össze a romantikával, mely a valóság meghamisítója és az idealistát a fantasztával, aki elhagyja a realitások talaját. Achad Haam mindkét lábával a jól meglátott realitások talaján állt, de a realitásoknak nem a legbanálisabb, hanem a legvégső konzeptuális vonra le. Achad Haam idealizmusa a gondolat empirizmusa, a gondolat realizmusa volt! Minden élet és akarati alaperjének az önfeltartást ösztön és a szabadon választott boldogság-ideálra való törekvést és az abban való elégedést tartotta!

— Van egy német filozófus, aki a német ifjúságra nagy hatást tett: Friedrich Nietzsche, aki a darvini fejlődésben végző eszményét a határozat, szép, öntudatos übermenschet, a gyöngék letiprója állítja oda. Nietzscheben a modern fascizmus östét kell látnunk. Achad Haam is a darvini fejlődésben alapján áll, de ideáljai egészen más. Ez az ideál nem emelkedet Wotanra, inkább a profétákra és jellemző tulajdonságai: a szellemi erő és a belső szépség, a gyengék és szenvedők szeretete. Achad Haam ideálja Nietzschehöz szemben az „Üdvölközt” volt, mint a tökéletes emberi közösség megvalósulása, a szellem szupremációjának fénykörében...

A zsidó ifjúságnak tudnia kell, hogy a két filozófus közül melyiket válassza vezetőjéül!

A szünni nem akaró tapsvihar, mellyel a pompás, architektórikus szépséggel felépített és mély gondolatokban bővelkedő előadást fogadta a közönség: mértéke volt annak a forró sikernek, melyet Hamburg József dr. aratott.

A legközelebbi előadást Salamon László tartja „Zsidók a modern világirodalomban” címmel.

Makacs székrekedés, vastagbél katarus, vértörődés, puffadás, aranyeres csomók, csipőfájás eseteinél a természetes „Ferencz József keserűvíz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rendkívül becses háziszser. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferencz József víz még ingerlékeny belü betegknél is fájdalom nélkül hat. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Részvény és orv

Az állam 200 m A terv Orszi m

(Bucuresti-Bukare tudósítójától.) Az orszekereskedelmi váll monopopolizálási kísérlet Ma. (medicamentum) vénytaraság alakult, a közegészségügyi összes katonai és pol ellátását, azonkívül szerezni az alkaloida társára.

A részvénytaraság Házási törvényen al lejjele venne részt, elő is irányozták. Ez zás, amely páratlan szedelmes precedens kek monopopolizálás állami intézmények monopopolizálás ver

A kormány a bel

Hir a

(Cluj-Kolozsvár forrásból) azt a felt szeszadokat, illetve érthető feltűnést ke itezkedéséről mit zentánsa azt a felv kizártnak a szes történet szeszadom adóját megállapítan

A szeszadó e szeszplacnak, amei van fogyasztás, ho adóttöbblettel szjot teszi majd elkerü a téren a természetes szüntetését célzó gyaraknak kenyse Grotfild földmivale hogy a kormány e kormány modus v sze ó donak újabb legfejlettebb ipara

Lezajlott

U

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Az Era Ujsgírószerve vasárnap délelőtt újsgíróklub helyi Endre alelnök nyvözölte a kongress gátusokat és a ko

Uána Walter a ti kári jelentést, tett. A vita során a vezetőség tevé a vasuti szabadjeg involvál: bíráló m

Szentimrei K Botos János, Sze a fokozottabb szo hangnyolozták, ve vezetőség legűrgő Az általak előter gresszu: magévá lasszandó vezetős tórikus módon va

A titkári jele gresszu: megválas egyhangulag az a az új tisztikarra

Elnök dr. Pa Szász Eudre, Pe Krenner Miklós Zgoni István. A

Részvénytársaság alakult a gyógyszerek és orvosi kellékek monopolizálására

Az állam 200 millió lejjel akar résztvenni a kommercializált vállalatban. A terv óriási megdöbbenést keltett a drogu- és gyógyszerkereskedelemben

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország droguait és gyógyszerkereskedelmi vállalatát egy szinte páratlan monopolizálási kísérlet tartja izgalomban. „Medi-Mat” (medicamenta si materiale) cég alatt részvénytársaság alakult, amely monopolizálni akarja a közegészségügyi minisztérium alá tartozó összes katonai és polgári kórházak gyógyszer-ellátását, azonkívül pedig egyeduralmi jogot szeretni az alkaloidok és a kábítószerek áruvitására.

A részvénytársaságban, amely a kommercializációs törvényen alapul, az állam 200 millió lejjel venne részt, amelyet a költségvetésben elő is irányoztak. Ez a nagyarányú vállalkozás, amely páratlanul áll egész Európában, veszedelmes precedensül szolgál mindazon cikkek monopolizálására, melyekre a különböző állami intézményeknek szükségük van. Az ilyen monopolizációs rendszer könnyen megadja a

kegyelmezdőséget az ország egész kereskedelmének, mert holnap a hadsereg fegyver- és műszaki szükségletének ellátására, az állami nyomtatványok előállítására, vasúti talpfák szállítására fog kommercializált vállalat létesülni a kereskedelem kizárásával.

A gyógyszermonopólium által azonban nem is az állam fog hasznot húzni, hanem az ügykezdőnyezet, ezzel szemben a kincstár nagyon tekintélyes jövedelemtől fog elesni, mert elveszíti a gyógyszerkereskedelemben kivett adókat. Azonkívül pedig a gyógyszer-ügy megdrágul, hogy a szegényebb néprétegek képtelenek lesznek megfizetni. A versenytől kizáró monopolizáció még eszenkívül olyan minőségű gyógyszereket fog szállítani, amelyet senki sem ellenőrizhet és ez is kiszámíthatatlan veszedelemmel járhat az ország közegészségügyi helyzetére.

A kormány kényszerindikátusba akarja tömöríteni a belföldi szeszgyárakat és bortermelőket

Hír a szeszadónak 80 lejről 180 lejre való felemeléséről

(Cluj-Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik közgazdasági lap bukaresti forrásból azt a feltűnő hírt közölte, hogy a kormány 125 százalékkal újra fel akarja emelni a szeszadót, illetve a szesz literenkénti 80 lejes adóját 180 lejre. A hír érdekelt körökben érthető feltűnést keltett, annál is inkább, mert a szesziparban a kormány ezen tervbevetésének előzeteséről mit sem tudnak. Érdeklődésünkre az erdélyi szeszipar egyik tekintélyes reprezentánsa azt a felvilágosítást adta, hogy a kormány szeszpolitikájának ismeretében nem tartja kizártnak a szeszadó esetleges felemelését, különösen azért, mert a kormány a nyáron történt szeszadómegállapítás alkalmával eredetileg 200 lejben akarta a szesz literenkénti adóját megállapítani.

A szeszadó esetleges felemelése természetesen újabb megrázkódtatást vonna maga után a szesziparban, amely ma is változatlanul súlyos válsággal küzd. A felülkötözések miatt alig van fogyasztás, holott árut a hivatalosan megállapított arakon alul is lehet kapni. A száz lejes adóval szemben a szesz tényleg kevéssé fog fogyni, ami a szeszipari üzemek bezárását teszi majd elkerülhetetlenné. Ennek ellenére, hogy a kormány valóban csökkenteni akarja ezen a téren a terhelést, nem valószínű, hogy egy újabb horribilis adóemelésével a szeszgyárak megszüntetését célozza, mert hiszen a kormány már hónapok óta folytat tárgyalásokat a szeszgyáraknak kényszerindikátusba való tömörítéséről, ami a szeszipar megmentésére irányulna. Gyrofiid földművelésügyi miniszter a napokban jelentette ki egy nála tisztelő küldöttnek, hogy a kormány a bortermelőket is szindikálissá akarja, mint a szeszgyárosokat. Ha tehát a kormány modus vivendi keres a szeszipar felsegítésére, nem valószínű, hogy ugyanakkor a szeszadónak újabb 120 százalékos felemelése esetén tők szélre juttassa az ország egyik legfejlettebb iparágát.

Lezajlott az erdélyi és bánági kisebbségi újságírók ezidei kongresszusa

Az új tisztikar. A jövő feladatai

(Cluj-Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi és Bánági Kisebbségi Újságírószervezet szokásos évi kongresszusa vasárnap délelőtt zajlott le a Monostori úti újságíróklub helyiségeiben. A kongresszust Szász Endre alelnök nyitotta meg, aki röviden üdvözölte a kongresszuson megjelent vidéki delegátusokat és a kongresszus többi résztvevőit.

Utána Walter Gyula főtitkár terjesztette be a titkári jelentést, melyet hosszabb vita követte. A vita során felszólalók kritika alá vették a vezetőség tevékenységét, különösképpen pedig a vasúti szabadjegyek ügyének elintézetlen volta miatt; bíráló megjegyzéseket.

Szentimrei Kovács Jenő, Zagoni István, Botos János, Salamon László felszólalásukban a fokozottabb szociális munka szükségességét hangsúlyozták, valamint a megválasztandó új vezetőség legfőbb feladatait körvonalozták. Az általuk előterjesztett javaslatokat a kongresszus magáévá vette és utasította a megválasztandó vezetőséget azoknak, ha kell, diktatórikus módon való keresztülvitelére.

A titkári jelentés elfogadása után a kongresszus megválasztotta a jelölőbizottságot, amely egyhangúlag az alábbi jelöléseket ejtette meg, az új tisztikarra vonatkozólag:

Elnök dr. Pál Árpád képviselő, alelnökök Szász Endre, Porédy György (Nagyvárad) dr. Krenner Miklós (Árad), ügyvezető alelnök dr. Zagoni István. A titkári állásokra nem történt

tek jelölések, amennyiben a titkárok fizetését alkalmazottak és az elnöki tanács szerződésű öket. Főjegyző Kacsó Sándor, jegyzők Jambor Ferenc és Pasztor Jenő (Nagyvárad). Pénztáros Botos János, gazdasági igazgató Karádi Nagy Lajos. Ellenőrök Szabó Imre, Salamon László és Hilt László (Nagyvárad). Elnöki tanács: dr. Lakatos Imre, Orosz Domokos, Kőmives Nagy Lajos, Nvirő József, Szentimrei Kovács Jenő, Gyallay Domokos, Jambor Ferenc, dr. Erős Vilmos, Gszkalei János, Katona Béla, Tabéry Géza, Maróth Sándor, dr. Barza Ferenc, Erdős Iván (ex utóbbi öt Nagyváradról), dr. Udvary József (Sallágyomlyó) és Seres József (Brassó). A fegyelmi bíróság elnöke Salyok István dr., ügyésze a szerződötendő főtitkár. A szervezet ügyészei dr. Szeghő Iure, dr. Kertész Jenő. A nyugdíjbizottság elnöke dr. Drvas Simon. A ta-

nulmányi bizottság elnöke dr. Ligeti Erzsébet.

A kongresszus a jelölőlistán felsoroltakat egyhangúlag megválasztották nyilvántotta ki.

A jelölések megejtése közben Dr. Főris Lajos beszámolt az újságíró nyugdíjgyelet tervezetéről, a nyugdíjalap pénzügyi helyzetéről és az Újságíró almanach akcióról. A kongresszus hálással fogadta a beszámolót és köszönetet fejezte ki a nyugdíj bizottság elnökének dr. Főris Lajosnak, dr. Kuncz Aladárnak az almanach szerkesztőjének és dr. Gasz Gábornak, akik az újságíró nyugdíjalap gyarapításához anyagilag, vagy munkájuk révén hozzájárultak.

Itt van az új tánc

Black Man's Rag a Black Bottom

című, kottára táncolják, tanítják mindenütt. **40 lei.**

MORAVETZ-kiadás.

Mindenütt kaphatók. 1

R o u g o k
A r c f e s t é k e k
K r é m e k
F o g p a s z t k

felülmulhatatlanok!

Róth

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatti készűnek a legújabb divatu cipő-különlegességek.

PHILIPS RADIO

Gramofont és lemezt

Lepagenál, Kvár, vegyen

Lepage zeneműosztály gramofon raktárában a legjobb gépeket és lemezeket legolcsóbban kapja. Kérjen prospektust! Vidékre a Lepage-cég azonnal expedál.

HIREK

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati munkások napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felülső szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Új Kelet cikkeinek utányomását csak a szerkesztőség engedélyével engedélyezheti más.

A mai naptár

Szerda
5687. Sábát 23.
1927. január 26.

— Február elsejére összehívták Kolozsvár új városi tanácsát. Dr. Gábor M. ... Kolozs megye prefektusa ma délelőtt vasárnap délután ...
— Eihalasztották a regáli cionisták kongresszusát. Bukarestből jelentik: Az okiralsági elnöke ...
— Ket emberéletre került a normális vasútközlekedés helyreállítása. Bukarestből jelentik: A vonatközlekedést ...

Matricza grófnő
nagy operett paródia
— Az angol befolyás egyensúlyozására orosz jugoszláv közeledést várnak Moszkvában. Moszkvából jelentik: A moszkvai „Pravda”, amely a szovjet központi organuma, legutóbbi számában ...

Schymal Harmoni Four
a Palermóban.
— A korcsából részegen jött haza, egy sörös üveggel fobe ütötte, mire ez agyvérzést kapott és meghalt. Gavrillet Trézsat beszállították a dévai ügyészség fogházába, hol szomorúan várta sorsát. — A tegnapi tárgyaláson meglepő fordulat állott elő. Dr. Kozma József törvényszéki orvos ugyanis megállapította, hogy az áldozat volna halált, azonban Gavrillet Gheorghenak belső koponyafala abnormálisan vékony volt, az egyébként nem igen erős ütés csak ezért vált végzetessé. A tárgyaláson megállapítást nyert, hogy Gavrillet Gheorghenak állandóan verte a feleségét s így a bíróság Gavrillet Trézsat halált okozó testi sértésért 3 havi fogházra ítélte, mit a vizsgálói fozsággal kitölörnek veti. — Az ítéletben az ügyész is megnyugodott.

GARDI
Erdély lelegegansabb
Fényképezési műterme
Cluj, Str. Saguna No 13.
(volt Bartha Miklós-utca)

Kedvezően folynak Párisban a német erődítményekre vonatkozó tárgyalások

Marx tovább tárgyal a kormányalakítás ügyében

Páris, január 25. A Németország keleti erődítési ügyében megindult tárgyalások kedvezően folynak. A szövetségesek elhatározták, hogy bizonyos könnyítéseket engednek Németországnak, amely viszont kötelezné magát a költségsbergi erődítések lerombolására és újabb erődítmények építésének megtiltására. Valószínű, hogy még a hónap vége előtt meg egyezés jön létre.

Berlin, január 25. A kormányalakítási tárgyalások tovább folynak. A nemzeti párt a belügy, igazságügyi és a megszállott területi tárcákat követeli. Marx tovább folytatja a tárgyalásokat, meg nem tudja, hogy a demokraták belépnek-e a kormányba, vagy sem. Marx valószínűleg a mai napon befejezi tárgyalásait a néconslatákkal és megállapítja kormányának névsorát. Annyi bizonyos, hogy Stresemann megmarad külügyminiszternek.

* Bemutató munkája az Ex Libris.
Vastag füzet kben jelenik meg az Ex Libris pompás négyvelvő bibliografiai folyóirat korlátolt példányban. Ha bélégyben 20 lejt beakld kaphat, egy próbszámot, de még biztosab, ha 120 lejtért 1 evre elítizet Lepagénál Kolozsvár. Az 1925, 26, 27 3 évfolyam egyutt Lej 240.

— Az utlevél és vízumkényszer eltörlését követelnek a nemzetközi gazdasági szervezetek. Londonból jelentik: A nemzetközi kereskedelmi kamarák angol szakosztálya Londonban ülést tartott, amelynek célja volt a kamarák genfi világtkongresszusának előkészítése. Az ülésen Balfour elnökölt és azon mintegy száz kamarai és más gazdasági kiküldött jelent meg. A szószok azt fejtegették, hogy feszült légkörben nem fejlődhetik a kereskedelem, a mai helyzet pedig olyan, hogy egész Európa egymásra gyanakvó országok társasága. Minden állam hónapról-hóapra változtatja tarifáját. Ezt az állapotot minden körülmények között meg kell szüntetni és meg kell szüntetni az utlevél és a vízumrendszer is. Azoknak a kereskedőknek, akik más állam területén akarnak bármilyen működést kifejteni, biztosítani kell, hogy az illető államban szabadon ki- és bejárhasanak és ott kereskedést folytathassanak sőt szükség esetén le is telepedhessenek. Mindzeket a kérdéseket az angol kamarák szövetsége a genfi világtkongresszus elé terjeszti.

— Megölte a férjét, mert részegen jött haza. Déváról jelentik: Gavrillet Trézsa Zdraptzi lakosnő állott tegnap a dévai törvényszék előtt. Mult év októberében férjét Gavrillet Gheorghet,

Schymal Harmoni Four
a Palermóban.

— A korcsából részegen jött haza, egy sörös üveggel fobe ütötte, mire ez agyvérzést kapott és meghalt. Gavrillet Trézsat beszállították a dévai ügyészség fogházába, hol szomorúan várta sorsát. — A tegnapi tárgyaláson meglepő fordulat állott elő. Dr. Kozma József törvényszéki orvos ugyanis megállapította, hogy az áldozat volna halált, azonban Gavrillet Gheorghenak belső koponyafala abnormálisan vékony volt, az egyébként nem igen erős ütés csak ezért vált végzetessé. A tárgyaláson megállapítást nyert, hogy Gavrillet Gheorghenak állandóan verte a feleségét s így a bíróság Gavrillet Trézsat halált okozó testi sértésért 3 havi fogházra ítélte, mit a vizsgálói fozsággal kitölörnek veti. — Az ítéletben az ügyész is megnyugodott.

Haemorsan végbélkúpok használatra, ny kren f-le-legesse teszi az aranyér operációt.

Antiquaire
Holtscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York“

Szállítja utánvétellel.
Magyar köngvért
forduljon bizalmossal Révész Béla 25 éve ten.
álló köngvékeskedő-éhez Marosvásárhelyi

— Hitközségi ünnep Szatmáron. A szatmári népes ort. zsidó hitközség kebelében öt év óta működik a Chevra Saar Hatora Askenazi nevű talmudtóra egyesület, amelynek kimondott célja az, hogy a hitközség askenazi szellemű tagjainak vallási érzszeit istapolja, az askenazi szülők gyermekei részére zivés talmudtóra oktatást biztosítson és a talmud udós felnöttek számára nyilvános tudumot tartson fenn. Az egyesület, amely a hitközség támogatásával megalkotása után székházát is vásárolt, ahol jelenleg iskolahelyiséget és imaházat is tart, a mult év nyarán a hitközség engedélyével a hitközségi főtemplom telken, közvetlenül a főtemplom szomszédságában díszes imaház építéséhez fogott és az épületet a tél beálltaig tető alá is hozta. A tetemes építési költségek fedezése céljából az egyesület az új imaszékek tulajdosjogát kötötte le és e címen mintegy félmillió lej folyt be az egyesület pénztárába. Miután azonban az új imaházi épület befejezése még nagy összeget igényel, az egyesület a hiányzó pénzt a még eladatlan templom üléslelgyeztetésével chajtja behozni. Ezen eszme propagálása céljából az egyesület vezetősége

Bütyök Andras és Mózi
a Palermóban.

— Az elmúlt vasárnap este a hitközségi székház díszteremben nagyüzabán társasvacsorát rendezett, amelyen a hitközség tagjait megvendégelte. Az askenazi talmudtóra egyesület ezen ünnepe egyuttal hazai ünnepe volt az ortodox zsidó hitközség vezetőségének is, amely tulajdoskép e társasvacsora keretében vette használatba az új hitközségi iskoláépület második emeletén alanszdszertem épült hatalmas dísztermet. Ugyanezen alkalomból — habár minden külön tnnepes mellézésével — leplesték le az új épület földszinti folyosójának falába épített díszes márvány-emléktáblákat, amelyek a hitközségi főtemplom telkének kibővítése és az iskoláépület felépítése körül érdemeket szerzett Reiter Mór hitközségi elnök és segítőtársai neveit örökítették meg. A társasvacsora során Mayer József egyesületi elnök ismertette a Chevra Saar Hatora egyesület történetét és fejtekte ki köszönetét a hitközség vezetői iránt az egyesület támogatásáért, majd a gyengélkedő Grünwald L. D. főrabbi távollétében Winternitz Mór és Friedmann Adolf rabbik méltatták az új talmudtóra egyesület, valamint a hitközségi vezetőség nemes és eredményes munkáját. A vacsorát Rivel József főbátor és a templomi kórus szép énekszámai, valamint több felszólalás ftszerenték. A gyűjtési akció is szép eredménnyel zárult. (s. m.)

Haemorsan végbélkúpok azonnal megszüntetik az aranyeres fájdalmakat.

MORAVETZ
ROMANIA ZENEMÜKÖZPONTJA
TIMISBARA
MINDEN ZENEMÜVET RAKTÁRRÓL
SZÁLLITI
Jegyzékek ingyen

Fontos! Szerda
Neuma
Regina Maria 1
400 Yd. olasz cerna
50 mt. I. gópselyem
Duplaszélés glott 11

SZINHA

A kolozsvári
Szerda: Aida (Rad
Pentek: Tannhäuse

MAG
A színház

Pathelin György. Ir pontból egyar estéje lesz csüt francia irodal gyöngye fog el Moliere — Da szereposztással adásában köz mester is balle adást premiere **Tul a na** Imrének legmu sikerü operettje szerepel a kol jén. Szombator új betanulással bérletben.

Szerda: Gül Bat
Napi bérlet
Cüttörtök: Pathe dell'arte. El Mo'iere-repi karának köz szám. Szroz
Péntek: Cirkusz Ihással. Na büröknek, a másolszor m gessen cserél don választ Szombat d. u. 4 Leszállított Ihással So Szombat este 8-ko rettereprix, lással. Leap mierbérlet 4 Vasárnap d. u. fe följépésével, szám 255) Vasárnap fél 6-ko meny, Tol Tolnay muk melleit. Re Vasárnap három Irén, Nemé 41 sz. B. A ohajtják ezt iroda készse badon válag

a Marpe Lanef egyesületnek 1926 Kiosztott 806 e reggeli, — 14,600 lej. Beteg plomi és egyéb hoz váltása 1809 lej. értéke 40,300 le kiadás) — lej. sok: Ételhordásé 2000 lej. Jutalék es főzés 3292 le 3036 lej. Segély Kiosztott ebédak lej. — Összesen titkár. Neumann

Fontos! Szabókellékek, belés, cerna, harisnya, vattelin, gombok

Neumann Károly

Regina Maria 10. szaküzletében vehető
 400 Yd. olasz cérna 8 L. 300 Yd. angol cérna 15 L.
 50 mt. I.-gáspelyem 850 Duplaszélés vattelin
 Duplaszélés glott 110 L. 1 m. 175 L.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
 Szerda: Aida (Radames szerepében Apostolescuval)
 Péntek: Tannhäuser (Apostolescuval).

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.

Pathelin mester és Dandin György. Irodalmi és művészi szempontból egyaránt különlegesen érdekes estéje lesz csütörtökön a színháznak. A francia irodalomnak egy ritka becses gyöngye fog először színre kerülni, utána Moliere - Dandin Györgyét fogják új szereposztással felújítani. A Dandin előadásában közreműködik Ligeti József mester is balletkarával. Az érdekes előadást premiere-bérletben tartják meg.

Tul a nagy Krivánon. Farkas Imrének legmulatságosabb és legnagyobb sikerű operettje több, mint öt éve nem szerepel a kolozsvári színház játérendjén. Szombaton este új szereposztással s új betanulással fogják előadni premier-bérletben.

Heti műsor

- Szerda: Gül Baba (88-adszor. Lengyel Irénnel. Napi bérlet 40 sz. B. Sorozat 250.)
- Csütörtök: Pathelin Mester (Francia commedia dell'arte. Először. Utána: Dandin György. Moliere-repriz. Ligeti Józsefnek és balletkarának közreműködésével. Premierbérlet 40 szám. Sorozatszám 251)
- Péntek: Cirkuszhercegnő (Karácsonyi, Tolnay. Ihással. Napibérlet 41 sz. A. Azoknak a t. bérlőknek, akik nem óhajtják ezt az előadást másodszor megnézni, a titkári iroda készségesen cseréli be bérletjegyüket más, szabadon választandó előadásra. Sorozat 252.)
- Szombat d. n. 4 kor: Maricza grófnő (24-edszer. Leszállított helyárák. Karácsonyi, Tolnay, Ihással Sorozat 253.)
- Szombat este 8-kor: Tul a nagy Krivánon. (Operett-repriz, új szereposztással és új betanulással. Lengyel Irén, Tolnay, Ihással. Premierbérlet 41 sz. Sorozat 254.)
- Vasárnap d. n. fél 3-kor: Süt a nap (Szentgyörgyi István. Leszállított helyárák. Sorozatszám 255)
- Vasárnap fél 6-kor: Ezüstcsirány (Karácsonyi, Neményi, Tolnay, Ihással. A III. felvonásban Tolnay mulló jelenete Puskás Béla kísérete mellett. Rendes helyárák. Sorozat 256.)
- Vasárnap háromnegyed 9 kor: Orlov (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihással. Napi bérlet 41 sz. B. Azoknak a t. bérlőknek, akik nem óhajtják ezt az előadást megnézni, a titkári iroda készségesen cseréli jegyüket más, szabadon választandó előadásra. Sorozat 257.)

Kimutatás

A Marpe Lanefes (Kórházi betegeket élelmező) egyesületnek 1926 évi december havi működéséről. Kiosztott 806 ebéd, 270 liter tej, 14 liter bor. — reggeli, — vacsora. **Bevételek:** Tagdíjakból 14,600 lej. Betegok hozzájárulása 1950 lej. Templomi és egyéb hozzájárulások 300 lej. Ebédok megváltása 1809 lej. Adományok 200 lej. 806 ebéd értéke 40,300 lej. Tartalékalapból (e havi kiadás) — lej. Összesen 59,159 lej. — **Kiadások:** Ételhordásért 4932 lej. Igazgatási költségek 2000 lej. Jutalékokra 3696 lej. Konyhai kiadások es fizés 3292 lej. Tejszámla városi betegeknél 3036 lej. Segélyek városi betegeknél 1834 lej. Kiosztott ebédok értéke 40300 lej. Egyenleg 69 lej. — Összesen 59.159 lej. — **Mózes Elek** titkár. **Neumann Mórné** elnök.

KÖZGAZDASÁG

Tízmillióra emeli fel alaptőkéjét az Erdélyi Leszámlító és Pénzváltó Bank Rt. A kolozsvári Erdélyi Leszámlító és Pénzváltó Bank Részvénytársaság megkapta a speciális bizottság engedélyét arra, hogy alaptőkéjét ötmillió lejről tízmillióra felemelje. A részvény aláírási felhívás a jövő hét folyamán fog megjelenni.

A minisztertanács jóváhagyta az új kivitelezési vámköteget. Szombaton foglalkozott a minisztertanács azokkal az új exporttillekekkel, amelyek a gabonafélékre és élőállatokra állított meg a legfőbb gazdasági bizottság. A minisztertanács hozzájárult a kivitelezési vámkötegek csökkentéséhez és megbízta Lepadatu pénzügyminisztert, hogy készítse elő az erre vonatkozó királyi dekrétumot, amely valószínűleg február elsején fog a „Monitorul Oficial”-ban megjelenni.

Speciális engedély kell a takarmány-magvak kiviteléhez. A tegnapi „Monitorul Oficial”-ban megjelent minisztertanács határozat szerint a takarmánymagvak exportja csak a kereskedelmiügyi miniszter által esetenként kiadott speciális engedély alapján szabad. A magvak vámjá változtatlan.

Az új importtarifa végleges megalkotásánál figyelembe veszik a belföldi iparágak érdekeit. Az olasz-román kereskedelmi tárgyalásokkal kapcsolatban elsőnek mutatott rá az Uj Kelet arra a szokatlan eljárásra, hogy az ország egész gazdasági életére döntő befolyású vámegyezmény megkötése előtt a kormány nem kérte ki az érdekeltek véleményét, amelyek előtt a készülő importtarifa részleteit sem tartotta szükségesnek közölni. Ennek a főbenjáró sérelemnek orvoslására az UGIR akcióit indított, amelynek meg is lett az eredménye. A pénzügyminiszteriumban dolgozó speciális vámbizottság ezen a héten sorra meghívja a különböző iparágak képviselőit, hogy tárgyaljanak elő a vámtarifák összeállítására vonatkozó kívánásokat, amelyeket összehangba fognak hozni a magasabb állami szempontokkal. Meghívja a kormány a gyáripar kívánásait a nyersanyagok exporttarifájával kapcsolatosan is. A belföldi ipar kívánásainak figyelembevételével utána véglegesen megszövegezik az új vámtarifát, amelyen az utolsó simításokat Manolescu államtitkár fogja végezni, aki azt a legfőbb gazdasági bizottság elé terjeszti. A speciális bizottság felkéri a meghívott nagyiparosokat, hogy a tárgyalásokra statisztikákkal és egyéb adatokkal felszerelve jelenjenek meg.

Jubilál a nagyváradi Sas passzázs. Nagyváradról jelentik üdöstitónk: Husz évvel ezelőtt helyezték le Nagyvár d legzebb épületének, a Fekete Sas-palotának alapkövét. Ebben a hatalmas, passzázszerűen épült palotában több, mint száz kereskedő és iparos talált otthont. Husz éves jubileuma alkalmával a palota tulajdonosai és a részvénytársaság elnöke, dr. Adorján Emil Fekete Sas vásárt rendezett,

amelyben a Fekete Sasban levő összes kereskedők és iparosok részt vettek. A Fekete Sas vásár finnországi megújítója tegnap volt.

Száz lejes osztalékot fizet a Szatmári Hitelbank. Január 30-án délelőtt fél 11 órakor tartja meg XVII. évi rendes közgyűlést a Szatmári Hitelbank Részvénytársaság saját helyiségében. A közgyűlést üzleti mérleg adatai szerint a bank által kezelt idegen tőkék jelentékenyen emelkedtek és ennek megfelelő emelkedést mutatnak a kihelyezések is. Az elmúlt év egymillió lej alapőke mellett 252 490 lej és 23 bani nyereséggel zárult, amelyből részvényenként nettó 100 lejes osztalékot fizet az intézet, ami 20 százalékos jövedelmezőségnek felel meg.

Románia vagonokat rendel Magyarországon. Budapestről jelentik: A „Magyarország” írja, hogy a romániai vasutigazgatóság a magyar vagongyárak kartelljénél 4 millió dollár értékű vasúti kocsi készlet megrendelést. Az erre vonatkozó tárgyalások rövidesen megkezdődnek.

A németországi megrendelések a minisztertanács előtt. Bukarestből jelentik: A szombati minisztertanácsban Lepadatu pénzügyminiszter részletesen beszámolt a német cégekkel kötött szerződésekről és megrendelésekről, amelyek a Dawes-terv szerint Romániának járó jóváértel számlájára történtek. A minisztertanács elhatározta, hogy az összes erre vonatkozó szerződéseket elküldik a jóváérteli bizottságnak és csak ennek hozzájárulása után lépnek életbe. Románia az idén 10 millió aranymárkát kap Németországtól, de ez a kvóta jövőre nagyobb lesz és ennek terhére fog megtörténni a tervbevetett gyógyszerrendelés is, amelynek effektuálására külön bizottságot delegál a kormány. Ugyanezen a minisztertanácsban ismertette a pénzügyminiszter a Skoda-művek és a Ringhoffer-koászera képviselőivel folytatott ismeretes adósságrendezési tárgyalások anyagát. Hír szerint a kormány hozzájárult a Skoda-művek azon kívánásának teljesítéséhez, hogy követelését csak koronáról font sterlingre változtassák.

Elárverezték Dick Jakab két házát. Kedden délelőtt tartották meg a kolozsvári városi járásbíróóság az árverést a csödbe ment United-áruház tulajdonosának, Dick Jakabnak két városi házára. Az árverést a Banca Marmorosch, Blank & Co. főkéjének kérésére rendezte el a bíróság 2 millió 695 ezer lej tőke és kamatai miatt. A félmillióra becsült Hosszu-utcai 35-37. szám alatti ház és kert 370 ezer lejért cserélt gazdát, míg a Honvéd-utca 3. szám alatti hatalmas ingatlan 2 millió lejért vette meg egy egyetemi tanárokból álló konzorcium.

A temesvári Lloyd-bíróság illetékesnek mondotta ki magát az Olasz Cérna-áru és a Banca Agrara közötti pörben. Tüdöstitónk jelentik: Szombati délután foglalkoz-

Tőzsde

A piac egész nap lauha volt és inkább kínálat mutatkozott. Bukaresttel sikerült kapcsolatot teremteni és az ottani irányzat befolyásolta a kolozsvári piacot is.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárt						
Zürich	3570-3680	—	—	486 3/4	8620	11023	13665	649 3/4	1926 1/2
Newyork	190-191	519 1/8	519 1/8	2527	187	5720	70885	3384 1/2	—
London	927-928	2519 1/2	2519 1/2	12265	912	2777 1/4	3439 1/2	16390	48531
Páris	760-770	2056 1/2	2055	—	750	2265	2805	13380	396
Milano	830-840	2225	2220	108	813	2440	303	14487	429
Prága	566-568	1537 1/2	1537 1/2	7485	560	1695	2099 3/4	—	296 1/4
Budapest	3330-3340	9077 1/2	9075	—	2625	—	12385	59115	—
Belgrád	—	912 1/2	912 1/2	—	335	1006 1/2	1247	5947 1/2	176 1/4
Bukarest	—	275	275	1335	—	293 1/2	375 1/4	1785	52 3/4
Vársó	—	56 1/2	57 1/2	—	—	6360	7665	375 1/2	—
Bécs	2700-2710	7325	7325	—	2670	8075	—	477 1/2	—
Berlin	4530-4540	12305	12305	—	44 3/4	18565	16797	800 1/8	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 275, Páris 1335, Budapest 298 1/2, Bécs 37525, Prága 1785.

valások
 gyalások kedve-
 gédnek Német-
 ombolásra és
 vége előtt meg-
 nemzeti párt a
 folytatja a tár-
 gy sem. Marx
 urja kormányja
 el.
 gvéri
 a 25 éve tenn-
 vasárhelyi
 máron. A szat-
 belében öt év
 Askénazi nevű
 kimondott célja
 jellemű tagjainak
 zai szülők gyer-
 arást biztosítson
 nyilvános stu-
 amely a hitköz-
 n székhatat is
 get és imaházat
 község engedé-
 ten, közvetlenül
 imaház építé-
 es állatig tette alá
 nek fedezése cél-
 k tulajdonjogát
 millió lej folyt
 azonban az új
 összeget igényel,
 meg eladatlan
 tja behozni. Ezen
 tlet vezetősége
 Mózsi
 i székhez disz-
 orát rendezett,
 vendégelte. Az
 ünnepe egy-
 sidő hitközség
 e társasvacsora
 hitközségi iskola-
 dszerűen épült
 lomból — hábár
 — leplestek
 ak falába épített
 yek a hitközségi
 az iskol-épület
 Reiter Mór hit-
 örökítették meg.
 zsef egyesületi
 atora egyesület
 a hitközség
 séért, majd a
 bbi távollétben
 f rabbik mélt-
 alamint a hit-
 yes munkáját.
 s a templomi
 óbb felszólalás
 p eredményel
 (s. m.)
 élakupok
 fájdalomkat.
 PONTJA
 KTÁRRÓL
 gyen

zott folytatásként a temesvári Lloyd bíróság a kolozsvári Banca Agrara Privilegia a helyi fiókja és az Oiasz Cernăușer Rt. ismeretes pótlásával. Amint legutóbb az Uj Kelet megírta, a Lloyd-bíróság elrendelte a pórtételek visszatérítését és a költségek bevitelét. A választott bíróság ezek alapján most a következő határozatot hozta: Elutasítja a Banca Agrara ama kérelmét, amely szerint a Banca Agrara nem terjeszt el a Lloyd bíróságot és magát az ügyben a költségek értelmében illetékesnek minősíti. Az indoklás nagyjában a következő: Bár az alapvető szabályok értelmében az aláírásokhoz két igazgatói tag, vagy egy igazgató és egy cégigazgató szükséges, megállapítja a bíróság, hogy Maron igazgató szerződése alapján már kötött hasonló ügyleteket, tehát az a bizonyos garancialevél érvényes. Továbbá megállapítja, hogy a levél másolat aláírója egy hónappal a levél kelte után prókúrát nyerte és jogtalan aláírásról elfelejtette a céget értesíteni. Ha egy olyan nagy bank, mint a Banca Agrara — hangoztatja továbbá az indoklás — egy fiókfiók: messzeemlélt pucókkal ruház fel, úgy ezen pucóár túllépésének következményeit is köteles viselni. Az ügy érdemleges tárgyalása február 14-én lesz.

SPORT

Teljes siker jegyében zárult a Haggibbor országos ping-pong-versenye

Schwarcz Zoltán Haggibbor lett a szenior egyes győztese. A csapatversenyben és női egyesben is Haggibbor-versenyzők győztek. A vidéki versenyzők kitűnő szereplése

(Cluj Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától) Szombaton este vette kezdetét és vasárnap a késő éjjeli órákba húzódtott be a Haggibbor országos ping-pong-versenye, amely a legteljesebb morális siker jegyében zárult Erdély legjobb asztali tenniszjátékosai adtak egymásnak találkozókat a református kollégium tornatermében felállított játékosztalok mellett és a lemes rivalizálás — amely a sportban minden durvaságot kizár — ezekben a szűk, izgalmasul-izgalmasabb küzdelmeket eredményezte.

A két legértékesebb versenyszámban: a csapatversenyben és a férfiegyesben a rendezőegyesület kitűnő klasszisú játékosai biztosították maguknak az elsőbbséget. Győzelmüket azonban — ha annak realitása vitán felül is áll — kétségtelenül megnehezítette, sokszor bizonytalanná tette a temesvári és aradi versenyzők erőteljes felvonulása. A Haggibbor két favoritja: Schwarcz Zoltán és Mauthner Ödön, akik Erdély legjobb játékosai egyuttal, a nagy apparátussal dolgozó versenyrendezés fáradalmi következtében nem álltak ki fitt kondícióban a versenyre. Így történt, hogy a kimerült Mauthner balkezecselől is áldozva, már a döntőküzdelen előtt kiesett a szivós Papierral (Kadimab) szemben Schwarcz Zoltán, akinek fölényes tudásához és rutinjához megfelelő nyugodtság is járul, hősies küzdelemben biztosította magának a már Temesváron megszerzett elsőbbséget.

A csapatversenyt a Schwartz—Mauthner—Hermann triász kitűnő szereplése biztosította a Haggibbor számára. Második helyre a temesvári Kadimab elsőrendű gárdája került. Legjobb közöltük kétségtelenül az alig 16 éves Weisz László, aki máris elérte legújabb szeniorjaink klassziséját. Az inkább defenzív Papierral szemben iniciatívus és lendület volt a kis Weisz játékában. A II. osztályú és ifjúsági versenyben az aradi Alpáry vitte el az elsőbbséget, Laczay és mindenképp Pontá képezik az aradi ping-pongozó gárda gerincét. Utóbbi a szenior egyes második helyére küzdötte fel magát. A Pontá—Alpáry pár zsákmánya lett a férfi páros verseny is, míg a vegyes párosban még nincs döntés. A Davecsery Anczy—Mauthner és Báza—Schwarcz Zoltán párok holversenyt játszottak. A döntőt utólag fogják lebonyolítani.

A női egyes az egyre szebben fejlődő technikájú Davecsery Anczy (Haggibbor) biztos fölényével nyerte meg. Nyugodtsága, kemény leütései, labdakezelése egyaránt az ország legjobb játékosnőjévé avatják Davecsery Anczyt, aki ma ebben a sportágban hős concours áll. A második helyen végző Báza—Baba is szép haladásról tett tanúságot. Weselné tréninghiánnyal küzdött. A verseny részletes eredményeit alább adjuk:

Három csapatverseny: 1. Haggibbor a)

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.

Schwarcz, Mauthner, Hermann I. 2. Kadima Weisz, Papier, Márton, 3. KASE Szenkovits I., II., III. és Haggibbor c) Heller, Harcik, Rosenberger holtversenyben.

Férfi egyes I. osztályú: 1. Schwarcz Zoltán Haggibbor, 2. Pontá János ATE, 3. Hermann I. Dezső Haggibbor.

A döntő eredményei: Schwarcz—Pontá 14:21 19:21, 21:16, 21:17, 21:15 Schwarcz—Hermann I. 21:14, 21:18, 21:16, Pontá—Hermann I. 21:12, 21:9, 21:18.

A Schwartz—Pontá döntőküzdelen éjjel 2 óra kor, idegfejesítő izsalmak közepette nyert lebonyolítást. Pontá már 2:0-ra vezetett és a verseny biztos győztesnek látszott, midőn a magára talált Schwartz gyönyörű finisben, mestari játékkal biztosan győzött. Hermann I. is szépen szerepelt, míg Mauthner meglepetésszerű kiesése sokat levont a döntő érdekességéből.

Férfi páros: 1. Alpári—Pontá ATE, 2. Weisz—Papier Kadima, 3. Schwarcz—Hermann I. Haggibbor.

Eredmények: Alpári, Pontá—Schwarcz, Hermann I. 21:19, 22:20, 18:21, 21:17, Alpári, Pontá—Papier, Weisz 16:21, 21:17, 21:18, 19:21, 21:15 Papier, Weisz—Schwarcz, Hermann I. 21:18, 22:20, 17:21, 21:16

Férfi egyes II. osztályú: 1. Alpári ATE, 2. Weisz Kadima, 3. Márton Kadima.

Férfi egyes ifjúsági: 1. Alpári ATE, 2. Weisz Kadima, 3. Rati MSE.

Az igazgatónak tartozunk azzal a megállapítással, hogy Sonnenklar (Haggibbor) az eldöntésben súlyos bírói tévedés folytán esett ki a küzdelemből, de tudása alapján kétségtelenül helyezést érdemelt volna. Alpáry az ifjúsági versenyben az ugyancsak balkezecselű vel küzdő Rosenfeld Györggyel szemben csak különös véletlen folytán tudta pozícióját biztosítani.

Női egyes: 1. Davecsery Anci Haggibbor, 2. Báza—Baba Haggibbor, 3. Wesel Károlyné Haggibbor, Döntő: 21:18, 21:4

Itt említjük meg, hogy Kolozsvár páros bajnokágát, amelynek döntője a bajnoki versenyekről elmaradt a Hermann I.—Goldstein Haggibbor párt nyerte meg a Szenkovits testvérek KKASE-pár előtt 3:2 arányban.

Meg kell még emlékeznünk végül Davecsery Lászlóról, a Haggibbor ping-pong szakosztályának agilis vezetőjéről, aki a hatalmas verseny rendezésnek fáradságos munkáját végezte el, kiváló hozzáértéssel. Az ő és Wesel Károly érdeme, hogy az országos verseny külső keretében és belső tartalmában egyaránt valóban sikerült és a rendező egyesületnek megérdemelt elismerést biztosított.

Megnyílt a Széchenyi-tér 34. sz. alatt
tojás üzlet
melyben minden nap szakszerűleg lámpázott garantált friss tojást piaci áron 50—100 dbig megrendelést házhoz szállítunk HOLLANDER

Perfeet
vésnői müintézet
Boggyantabélyeggyár, domborműnyomda,
Gyár: Arad Postafiók 97. Fick: Timisoara, Str. Mercy No. 8.

Hirdessen az Uj Keletben

Kotta és zene Irodalmi Köcsön Könyvtár
KIKK-Lepage zeneműosztály
Cluj-Kolozsvár
Csekély kölcsöndijért kaphat kamarazenét, nagy operát, négykezes, zeneirodalmi könyveket, stb. köcsön. Minden zenekedvelő közzölje kívánságait

APROHIRDETESEK
Egyesületi közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlásoknak 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, eljegyzési híreknek 150 lej

Megnyílt! Cluj, Calea Reg. Ferdinand No 40.
Restaurant „Lloyd“
elegánsan berendezett כשר ארטר. étterem. Olcsó áron.
Szíves partizást kér Meister Márton

Német-magyar levelező és mérlegképes könyvelő azonnali elhelyezkedést keres szorobát megtartásával. „Perfekt német” jellege alatt a kiadó. 2304

Egy jókarban levő használt gyerekoci ócsón eladó J. B. Batianu (volt Király-u.) 43 sz. alatt

Lupeni főutcáján a 35. évi fennálló, jemenetű Schätfer-éle vendéglő, kávéház és szálló kiadó. 2308

Hajhullás
és hajörpá ellen legjobb szer az „Egger-Petrol”
Kapható minden gyógy szertárban és drogueriában.

Nagy mellékkereset kínálkozó kisebb és nagyobb helységekből. Kereset: 1000—1500. Kérésre részletek. Kérésre részletek. Kérésre részletek. 2309

Párnát
mont rozok izésesen és jutányos áron. Ugyanott zongoragyártás. 2309

Orth. zidovská nábozenská obec v Bratislave
Orth. isr. Kuzsgemeinde Bratislava (Pressburg)
Orthodox Izr. Hitközség Bratislava (Pozsony)

Konkurs.
Die vacante Oberkantorstelle in der hiesigen orthodox israelit. Kultusgemeinde ist pr. sofort zu besetzen.
Bewerber, im Alter unter 40 Jahren, die im Besitze einer kräftigen klangvollen Tenorstimme und entprechen musikalisch gebildet sind, wollen ihre desbezügliche — mit Zeugnisabschriften belegte — Offerte unter genauer Angabe ihres Alters, Familienstandes, Fachkenntnis, bisheriges Wirken und streng religiösen Leben wandel bis spätestens 15. Feber l. J. einreichen. Die zur Abhaltung eines Probevortrages berufenen Bewerber müssen sich einer Vorprobe unterziehen.
Bratislava (Pressburg), den 16. Jänner 1927.

Der Gemeinde-Vorstand

Erkeshetőség és kiadóhivatal:

1927 január 26 Csütörtök

Olesőbb
Telefon 1-a aprított u. 10 szám szálitva q-ké. 1-a aprított: hantott fa. **Ötítételek legole**
Első Román Fagyapetgyár és Paipari Rt. — eze. 6.

A kormány és kollaboráció

Nagyrománia belpolitikai karakterisztikájának boráción tárgyalások, a folynak váltakozó szereplőket ezek a tárgyalások, amikor a törvényhozás a politikai riájukba, az ország azonban újabb szélesre pult, az üllészak megújultjában bñkannak lyek pñrhuzamosan üllésvel.

Most újra ilyen tendenciák, amelyek talán többek az ősszal eddig és a nemzeti parasztpolitikájáról van szó, jutott legutolsó átadunk kérdése, hogy a kollaboráció. Ezek a tárgyalások részéről Goga bñlgy resztpart részéről pedig szetnek le, jelentőségi szokások pártközöni tal nem egy egyszerű zástórl, hanem a politikai portositásáról van szó.

Az Averescu kormányában a közvélemény mint a liberális politikus Bratiannu dinasztia vez politikai és gazdasági ban tovább folytatja politikát. Később azonban resou nem hajlandó e lékosan vállalni. A nemcsak napi politika érdekbe vágó dinasztikus ésekben sincs mind Bratiannu dinasztiaval magát függetlenné tettől, amelynek látszólag tudvalevő dolog, végrehajtó hatalmat részvben még mindig Averescunak azonban az állapot és ezért la bölni az állami élet liberális erőket. Kez Nationala kormányzóit tette, amellyel súlyos pénzügyi politikán és folytatni, arra tulságo vetkeztetést vonni.

Egy dolog bizonyos kormány olyan eseményt nyílt szembezálló család politikájával és az esetleges változások vett gyenge pártot és az magyarázza meg a hető legsürgősebben zeti parasztpárttal.

Bratiannu Jonel tés kiséri ezeket a befolyásos álló tárgyalásokat, ható kollaborációtól éppen ezért menteni és a maga részéről pártok kollaborációját